

UtvecklingsNAVET

”NYHETSBRÄV” Utvecklingsnav för platsberoende gymnasieskola • Maj/Jun 2026

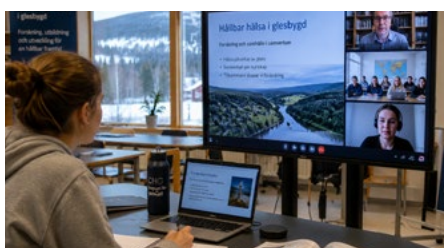
Det räcker inte att vilja väl – vi måste våga göra skillnad

Vad avgör egentligen vilka utbildningsmöjligheter unga människor får tillgång till? Är det bostadsorten, tillgången till lärare, kontakten med arbetslivet eller möjligheten att möta forskning och högre utbildning?

Sedan projektstarten i september har Utvecklingsnavet arbetat med frågor som spänner från relationers betydelse för lärande till frågor om kompetensförsörjning, forskning och digitala lärmiljöer. Arbetet ser olika ut, men riktningen är densamma: att skapa bättre förutsättningar för unga att få tillgång till gymnasieutbildning oavsett var de bor och samtidigt bidra till den kompetensförsörjning som behövs i södra Lappland.

När läsåret nu går mot sitt slut vill vi dela några av de erfarenheter, perspektiv och lärdomar som vuxit fram under våren.

Likvärdig utbildning handlar om mer än goda ambitioner. Artikeln belyser några av de strukturer och föreställningar som påverkar ungas möjligheter att ta del av utbildning oavsett bostadsort. [Läs mer »](#)

Vad kan vi lära av forskningsprofilen?

Flera tidigare elever från Luspengymnasiet's forskningsprofil har gått vidare till forskning, högre utbildning och kvalificerade yrken.

Nu kartläggs erfarenheterna för att bättre förstå vilken betydelse satsningen haft för elever, utbildning och samhällsutveckling.

Vilken roll spelar hemortens postadress när unga väljer väg mot högre utbildning och forskning? [Läs mer »](#)

Gymnasiet kan göra mer nytta!

Tomas Granström, entreprenör och sågverksägare i Grundfors, har tagit emot lärlingar i många år.

När elever får praktiska erfarenheter och företag får kontakt med framtidens kompetens stärks förutsättningarna för lokal och regional utveckling.

Erfarenheterna från projektet är tydliga. Trovärdighet, långsiktighet och praktisk nytta är receptet för hållbar samverkan [Läs mer »](#)

Nästa steg i projektet

Hur skapas bra undervisning för elever som studerar på olika platser?

Erfarenheter från SETT-mässan 2026 kring relationer, motivation, AI och digitala lärmiljöer tas nu vidare i Utvecklingsnavet, bland annat i form av föreläsningar och seminarier.

[Läs mer om SETT 2026 »](#)

Projektledare genom Region Västerbotten är Tomas Nybrand.

Delprojektledare för Södra Lapplands gymnasieförbund är Inez Abrahamzon och Ola Johnsson.

Inez tel: 070-241 04 19

Delprojektledarna är ansvariga för verkstan i projektet, tillsammans med Centrum för hälsa i glesbygd, Umeå universitet och Mediacenter.

Nyhetsbrevet kommer ut varje månad. Där kan du läsa vad som hänt och vad som är på gång. Berätta gärna om det till andra och tipsa gärna också om vår hemsida: www.utvecklingsnavet.se
Om du vill ha nyhetsbrevet, [anmäl dig här!](#)

Medfinansieras av Europeiska unionen

Projektet Utvecklingsnav för platsberoende gymnasieskola drivs av Region Västerbotten och medfinansieras av Europeiska unionen genom Svenska EFS-rådet inom Europeiska socialfonden Plus 2021-2027 (ESF+). Projektet är lokaliserat till region Övre Norrland.

Projektets syfte är att skapa likvärdiga förutsättningar för gymnasieutbildning för ungdomar i Västerbottens inland. Genom att utveckla platsoberoende undervisning vill vi öka tillgänglighet och närhet till utbildning – oavsett elevens bostadsort.

Mål

Att fler ungdomar ska kunna:

- Välja gymnasieutbildning på hemorten
- Få tillgång till både akademiska och yrkesinriktade program
- Förberedas för vidare studier och arbetsliv utan att behöva flytta

Bakgrund och utmaningar

I inlandskommuner som Vilhelmina och Storuman är tillgången till gymnasieutbildning begränsad.

Några av de största utmaningarna är:

Demografi: Små och utspridda elevgrupper

Lagar och styrning: Regelverk som inte är anpassade för glesbygd

Avstånd: Långa resor och bristande kollektivtrafik

Könsskillnader: Fler kvinnor än män studerar vidare

Urban norm: Glesbygden osynliggörs i samhällsdebatten

Socioekonomiska skillnader: Påverkar ungas valmöjligheter

Ovanstående faktorer bidrar till en "flyttkultur" bland ungdomar, som påverkar kompetensförsörjning för näringsliv och offentliga aktörer samt befolkningsutvecklingen på ett negativt sätt. Bättre anpassade utbildningar efter lokala behov är en del av lösningen.

Samverkansparter

[Södra Lapplands gymnasieförbund \(SLG\)](#)

Ansvarar för gymnasieutbildningarna i Vilhelmina och Storuman och har initierat projektet utifrån en förstudie.

[Umeå universitet \(Pedagogiska institutionen\)](#)

Bidrar med forskning och utveckling inom fjärrundervisning.

Fokusområden

Projektet adresserar utmaningar inom kompetensförsörjning och utbildning i glesbygd genom tre huvudsakliga insatsområden:

1. Organisationsutveckling och platsoberoende lärande

- Identifiera hinder och ta fram handlingsplaner
- Skapa flexibla skolorganisationer för fjärrundervisning

2. Undervisningsmetoder och digital teknik

- Kompetenshöjande insatser för lärare
- Test och utvärdering av ny digital teknik

3. Tillgång till akademiska- och yrkesprogram

- Utreda tidigare erfarenheter från Luspengymnasiets forskningsprofil
- Samverka med näringslivet och offentliga aktörer, för att möjliggöra yrkesutbildning på hemmaplan

Projektorganisation

Projektägare: Region Västerbotten

Projektledare: Tomas Nybrand, Region Västerbotten

Delprojektledare: Inez Abrahamzon och Ola Johnsson,

Södra Lapplands gymnasieförbund

[Centrum för hälsa i glesbygd \(CHG\)](#)

Samarbetar kring digitalisering och kompetensförsörjning.

[Region Västerbotten \(Mediacenter\)](#)

Tillhandahåller teknisk kompetens för fjärrundervisning.

UtvecklingsNAVET